

SAUGUS STOVYKLOJE

REKOMENDACIJOS, KAIP ORGANIZUOJANT VASAROS STOVYKLAS APSAUGOTI VAIKUS NUO SMURTO

Laikas, kurį vaikai praleidžia stovyklose, gali būti smagus ir turiningas, tačiau kartu tai – nauja erdvė ir vaikai gali susidurti su pavojingomis situacijomis ar netinamu kitų žmonių elgesiu. Didelė dalis vaikų ir paauglių Lietuvoje susiduria su smurtu. Vilniaus universiteto mokslininkų tyrimo duomenimis, net 71% 12-16 metų paauglių, dalyvavusių tyrime nurodė patyrę bent vienos rūšies smurtą. Tarp smurto rūšių vyrauja psichologinis smurtas (47%), fizinis smurtas (34.6%) ir seksualinė prievarta internete (31.4%). Todėl organizuojant stovyklas, labai svarbu atkreipti dėmesį į vaikų fizinį ir psichologinį saugumą.

VAIKO APSAUGOS POLITIKA STOVYKLOJE

Svarbu, kad kiekvienoje įstaigoje, dirbančioje su vaikais, o taip pat ir stovyklose, būtų veikianti vaiko apsaugos politika. Tai iš anksto parengtas ir su visais darbuotojais aptartas dokumentas, kuriuo stovyklos organizatoriai įsipareigoja, kad jų personalas, veikla, programos yra saugios vaikams ir nesudaro situacijų, kuriose vaikas patirtų smurtą ar kitokią žalą.

POLITIKOJE TURI BŪTI NUMATYTI ŠIE DALYKAI:

- Kokios yra stovyklos vertybės?
- Kokie yra suaugusiųjų saugaus elgesio su vaikais principai? Kaip bendraujama su vaikais, kokios yra profesinio bendravimo ribos, kokios drausminimo priemonės naudojamos?
- Koku būdu ir kada stovyklos personalas bus apmokomas apie smurto prieš vaikus prevenciją bei smurto atpažinimą?
- Kaip bus reaguojama į vykstančius (kai smurtauja stovyklos personalas ar vaikas) ar išaiškėjusius smurto atvejus už stovyklos ribų? Kam ir kaip bus pranešami įtarimai?
- Kaip bus saugomi asmens duomenys?
- Kokios bus vaikų fotografijų ir vaizdo medžiagos apsaugos taisyklės?
- Kokia bus vaikų naudojimosi internetu ir išmaniaisiais prietaisais tvarka? Kokios veiks apsaugos nuo žalingo turinio internete taisyklės?

Svarbu, kad visas stovyklos personalas (vadovai, savanoriai, animatoriai, virėjai, vairuotojai ir t.t.) iš anksto susipažintų su vaiko apsaugos politika, turėtų galimybę užduoti rūpimus klausimus ir įsipareigotų laikytis šios politikos. Turėtų būti paskirtas konkretus darbuotojas ar grupė, atsakinga už politikos įgyvendinimą. Tėvams/globėjams taip pat svarbu sudaryti galimybę iš anksto susipažinti su stovyklos vaiko apsaugos politika.

SAUGI ERDVĖ

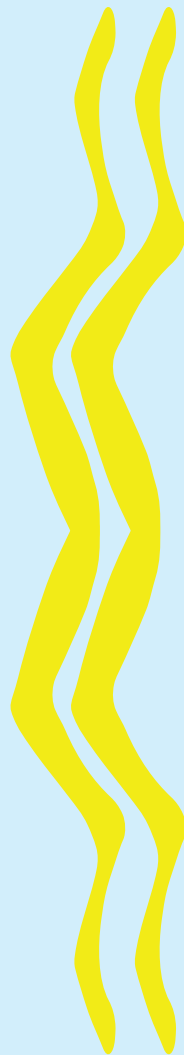
Uždaroje erdvėje lengviau užtikrinti saugumą, išeinančių ir įeinančių žmonių srautą. Svarbu, kad vaikai neturėtų galimybės laisvai savarankiškai išeiti už stovyklos teritorijos. Reikalinga ir aiški tvarka apie išorinių žmonių patekimą ir veiklą stovyklos metu. Vaikams kyla įvairių sunkių jausmų ilgesnį laiką intensyviai būnant kartu, ypač būnant toli nuo namų, svetimoje aplinkoje. Tad reikia užtikrinti erdvę, kad vaikai turėtų galimybę šiuos jausmus išreikšti saugiai. Svarbu skirti laiko bendravimo taisyklių stovyklos metu aptarimui, padėti vaikams jų laikytis, domėtis vaikų savijauta, skirti laiko individualiems pokalbiams.

PERSONALAS

Įstaiga, organizuojanti stovyklą, turi patikrinti duomenis apie kiekvieną darbuotoją ar savanorį (tariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registre. Nuo 2016 m. sausio 1 d. Lietuvoje galioja tvarka, pagal kurią, visi asmenys, turintys kontaktą su vaikais, turi pristatyti pažymą apie neteistumą. Būtinai skirti laiko personalo apmokymams ir paruošimui stovyklai. Stovykloje turėtų veikti aiški sistema, kada ir kur personalas aptaria įvairias kylančias sudėtingas situacijas ir kaip jas sprendžia. Svarbu, kad stovyklos personalas pasirūpintų savo emocine būsena.

SMURTO ATPAŽINIMAS

Dažniausiai vaikams sunku pasakyti apie patirtą smurtą. Atsakomybė atpažinti psichologinį, fizinį, seksualinį smurtą ir nepriežiūrą tenka suaugusiems. **Ženkliai, rodantys, jog vaikas galbūt patyrė ar šiuo metu patiria smurtą yra:** pasikeitusi savijauta ir elgesys, baimingumas, išgąstis, prislėgta nuotaika, agresyvus elgesys, užsisiklindimas, atsisakymas dalyvauti anksčiau mėgtose veiklose ir kita. Amžiaus neatitinkančios vaiko žinios apie lytinius santykius arba itin seksualus elgesys gali rodyti seksualinės prievartos patirtį.

Jei vaikas ar paauglys pasako apie patirtą smurtą, svarbu reaguoti ramiai, tikėti, išklausyti, atspindėti girdimus sunkius jausmus, patikinti vaiką, kad smurtas yra ne jo kaltė, paaiškinti, kokių veiksmų imsitės toliau siekdami jį/ją apsaugoti.

Reaguoti į išaiškėjusį smurto atvejį reikėtų pagal įstaigoje galiojančią tvarką ir užtikrinant vaiko saugumą. Pagal Lietuvoje galiojančius įstatymus, apie smurto prieš vaikus atvejus turėtų būti informuojami teritoriniai vaiko teisių apsaugos skyriai ir policija.

KĄ SVARBU APTARTI SU VAIKAIS?

- Kokio nerimo, susijusio su stovykla, vaikams kyla?
- Koks būna netinkamas elgesys (fizinis, psichologinis ir seksualinis smurtas)?
- Kaip elgtis susidūrus su netinkamu kitų elgesiu?
- Į kokius žmones ir kokiu būdu kreiptis pagalbos stovyklos metu?

Daugiau informacijos apie vaikų apsaugą nuo seksualinės prievartos: www.pvc mokymai.lt

Įstaigos, norinčios įgyvendinti sistemingą smurto prieš vaikus prevencijos programą bendruomenėje, kviečiamos prisijungti prie programos „Esame saugūs“. Tai praktiniai, interaktyvūs užsiėmimai vaikams ir paskaitos tėvams bei įstaigos bendruomenei. Daugiau informacijos: <https://bit.ly/484dVMO>

Atmintinė parengta, įgyvendinant projektą „Kompleksinė pagalba nuo smurto nukentėjusiems vaikams, smurto liudininkams ir jų šeimoms“, kurį finansuoja LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija.